Statens revisionsverks årsberättelse till riksdagen

2020

STATENS REVISIONSVERKS
BERÄTTELSER TILL RIKSDAGEN

B 19/2020 RD

Statens revisionsverks årsberättelse till riksdagen 2020

B 19/2020 rd

Till riksdagen

Med stöd av 6 § i lagen om statens revisionsverk (676/2000) ger revisionsverket en berättelse om sin verksamhet till riksdagen.

I berättelsen framförs slutsatser, som har dragits utifrån resultaten av revisionerna, angående tillstånden för statsfinanserna och förvaltningen samt en sammanfattning av de viktigaste observationerna vid revisionerna ur riksdagens synpunkt. Dessutom ingår i berättelsen en översikt av revisionsverkets verksamhet under årsberättelseperioden.

Berättelsen bygger på revisionsverkets granskningar av finanspolitiken, redovisningsrevisioner, laglighetsgranskningar, effektivitetsrevisioner och sakkunnigverksamhet. Berättelsen omfattar de redovisningsrevisioner som slutfördes våren 2020 och hänförde sig till finansåret 2019. Av effektivitetsrevisionerna, granskningarna av finanspolitiken och laglighetsgranskningarna har de revisioner och uppföljningar som slutförts före ingången av september 2020 inkluderats i berättelsen .

Revisionsverket lämnade följande två särskilda berättelser till riksdagen under årsberättelseperioden:

- Rapport om övervakning av finanspolitiken med en bedömning av målsättningen för de offentliga finanserna samt av efterlevnaden av EU:s finanspolitiska regelverk och den nationella finanspolitiska lagstiftningen, 12.12.2019 (B 20/2019 rd)
- Särskild berättelse om revisionen av statsbokslutet och regeringens årsberättelse, 5.6.2020 (B 17/2020 rd).

Helsingfors 17 september 2020

Tytti Yli-Viikari
generaldirektör

Anna-Liisa Pasanen
direktör

Information om publikationen
L 1796–9530
ISSN 1796–9530 (nid.)
ISSN 1796–9646 (pdf)
urn:nbn:vtv-B192020rd
http://urn.fi/urn:nbn:vtv-B192020rd
Grano Oy
Helsingfors 2020

Information om fotografierna
Fotografierna i årsberättelsen har tagits av fotografen Lari Järnefelt från Helsingfors.
Foto på sidan 10: Getty Images.

Citatet på sidan 11
Veikko Huovinen, Konsta,
översättning Anna Bondestam, Schildts, 1953.

Innehåll

Inlägg av generaldirektören: Resiliens i förvaltningen tryggar framtidsbygget 7

1 Prognososäkerheten måste beaktas i åtgärderna för att få de offentliga finanserna i balans 13

2 En enhetligare budget stödjer skötseln av statsfinanserna 19

3 Exakt information om metodernas effekter är nödvändig för hantering av sysselsättningen 27

4 Investeringarna bör granskas över hela livscykeln 33

5 Revisionsverket tar fram information för framtida behov 39

Publikationer om granskningar 9/2019–8/2020 44

Inlägg av generaldirektören: Resiliens i förvaltningen tryggar framtidsbygget

För många verksamheter inom statsförvaltningen kommer 2020 sannolikt att teckna sig som en vattendelare mellan tiden före och efter coronakrisen. Statsförvaltningen har verkligen visat framfötterna i denna exceptionella situation. Hemligheten bakom de starka prestationerna är kompetenta och engagerade medarbetare samt de nya handlingsmodeller som man arbetar fram inom förvaltningen. Även framöver behöver statsförvaltningen resiliens, förmåga att förnya sig och återhämta sig i en föränderlig omvärld. Resiliensen stärks av att förvaltningen förmår ta vara på lärdomar från hur den fungerar under krisen och att den anpassar strukturerna och processerna till en samordnad helhet.

Coronakrisen gör inte slut på vare sig klimatkrisen, det offentliga utgiftstrycket till följd av den åldrande befolkningen eller det nya arbetslivet – eller någon annan av de förändringsgeneratorer som utgör argument för strukturreformer. Förvaltningen har framför sig en turbulent framtid då vi ställs inför omfattande förändringar och nya kriser. Därför är det viktigt att ytterligare stärka resiliensen i statsförvaltningen.

Det är mycket bra att statsförvaltningen gör breda analyser av sin verksamhet under coronakrisen. Bedömningarna är viktiga eftersom medan förvaltningen vidhåller krisåtgärder, fortsätter den också beredningen av betydande framtidsbeslut för samhället och interna verksamhetsreformer. Den rådande situationen konkretiserar hur viktigt det är att myndigheterna har en proaktiv krisberedskap. Det behövs tydliga överenskommelser om processerna för samarbete, ledning och arbetsfördelning och all information ska vara aktuell. Beredskapen för kriser i det finansiella systemet utgör inget undantag till detta.

Ett sätt att bättre tillgodose statens samhällsmål är att se över tillvägagångssätten inom förvaltningen. Bland annat i diskussionerna kring bildandet av statens specialuppgiftsbolag har det framkommit en önskan om att gemensamma ärenden ska kunna hanteras snabbare och smidigare än vad den nuvarande ämbetsverksmodellen tillåter. Detta vittnar om ett behov av en reform av ledningsrutinerna, personalpolitiken och styr- och beslutsprocesserna inom statsförvaltningen.

Förvaltningen fortsätter beredningen av betydande framtidsbeslut samtidigt som den hanterar coronakrisen.

Långsiktiga beslut bygger på information som uppdateras efterhand

Då man efter coronakrisen stimulerar ekonomin med omfattande infrastrukturprojekt är det viktigt att påminna sig om att investeringarna ger upphov till bestående livscykelkostnader. Ny transportinfrastruktur ökar underhållskostnaderna i framtiden. För optimal skötsel av trafikledsnätet under hela dess livscykel behövs långsiktig finansiering. Då är det möjligt att planera och genomföra underhållet på ett effektivt sätt så att trafikledsnätet tillgodoser samhällets behov även då omständigheterna förändras.

Förvaltningen bereder också långsiktiga investeringar utifrån successivt uppdaterad information, som till exempel i Försvarsmaktens strategiska prestandaprojekt. Betydelsen av tillgången till information framhävs vid beredningen av sådana stegvis framskridande projekt, genom att riksdagen alltid ska ha tillgång till relevant och riktig information. En utmaning gällande beredningen och beslutsfattandet i HX-projektet är att uppgifterna om livscykelkostnaden preciseras först i de slutliga anbuden och kan vara behäftade med en viss osäkerhet även efter detta.

Utvecklingsprognoser och hållbarhetsanalyser för de offentliga finanserna anger riktningen för det politiska arbetet. Dessvärre är de inga stabila och exakta mätare till vilka man kan förankra finanspolitiken på förhand eller för en valperiod. Det som är viktigt är att de valda åtgärdspaketen styr de offentliga finanserna i en önskad riktning och att man vid genomförandet tar hänsyn till förändringarna i omvärlden. Detta långsiktiga politiska arbete skulle må bra av att det för staten utformas en tillväxtstrategi för långsiktig förbättring av lönsamheten och konkurrenskraften.

Arbetslivsförändringarna eskalerar – det behövs information om de nya sysselsättningsåtgärdernas effekt

Coronakrisen driver fram förändringar i arbetslivet. Då den ekonomiska utvecklingen är osäker ökar utbudet av deltidsanställningar. I gengäld minskar andelen heltidsanställningar. Denna situation driver på reformer inom arbetslöshetstjänsterna, då de åtgärder som använts tidigare inte nödvändigtvis ökar den långsiktiga sysselsättningen på den öppna arbetsmarknaden, även om arbetslöshetssiffrorna snyggas till. Med andra ord behövs det mer heltäckande information om sysselsättningsåtgärdernas effekt. Då man inför helt nya åtgärder bör deras effekter utredas med hjälp av väl upplagd forskning, systematisk uppföljning av resultaten och jämförbara analyser.

Kundunderlaget för arbetslöshetstjänsterna är allt mer diversifierat.

I och med coronakrisen har arbetslöshetstjänsterna upplevt en markant ökning i antalet kunder av många olika slag. För att arbetskraftstjänsternas metodurval ska vara bättre lämpat för människor i olika livssituationer bör det vara möjligt att införa nya sysselsättningsåtgärder med koppling till den sociala tryggheten. De ändringar i lagstiftningen som detta förutsätter dryftas för närvarande inom beredningen av socialskyddsreformen. Det vore välkommet med större flexibilitet i stöden för utkomst och sysselsättning. Bland annat jämkad arbetslöshetsförmån och jämkat vuxenutbildningsstöd har varit steg i denna riktning. I dessa stödformer har införandet av inkomstregistret inneburit att förmånsbeloppet justeras först efter att klienten har betalts lön för sitt arbete.

I dagens läge har Arbets- och näringsbyråerna inte nödvändigtvis tillräckligt med egna resurser för att utveckla verksamheten. Ett gott exempel på en omfattande reform av arbetskraftstjänsterna är den resultatbaserade finansieringsmodellen för arbetskraftstjänster, som uppmuntrar serviceleverantörer att ge arbetssökande individuell service och främja så bestående anställningar som möjligt.

Förvaltningsreformer behöver blåa tankar och blåa nätverk som stöd

"Ute på en stor fjärd var det helt annorlunda, där kunde blicken famna stora vidder och blåa tankar födas." *Veikko Huovinen: Konsta*

Statsförvaltningen i Finland är uppbyggd kring specialiserade förvaltningsområden. Den är effektiv tack vare den djupa kompetens som tjänstemännen besitter samt det starka förtroende som råder mellan institutionerna. Verksamhetsmodellerna och kompetensansamlingen har byggt på ett linjärt tankesätt där allt går sin gilla gång. Resultat har blivit en silofiering av förvaltningen med broar mellan de olika verksamheterna.

De ständiga omvärldsförändringarna och breda politiska frågeställningarna utgör emellertid en utmaning för de nuvarande strukturerna och verksamhetsmodellerna. Det linjära tänket bör bytas ut mot nätverksbaserade modeller. Samarbete och förtroende mellan människor är fortfarande ett viktigt element för att förvaltningen ska fungera.

Klaus Schwab, grundare av det världsekonomiska forumet World Economic Forum, ger en träffande beskrivning av den fjärde industriella revolutionens inverkan på lagstiftningsarbetet och politikberedningen då han betonar att vi behöver en smidig förvaltning som bygger på bred växelverkan och nätverk och där kärnan utgörs av tjänstemän som hela tiden omdanar sig och är insatta i omvärldsförändringarna. Han hävdar att beslutsfattare i alltför hög grad är fångade i det traditionella linjära tänket. De använder all sin tid på att hantera kriser och hinner inte tänka strategiskt kring hur de krafter som formar framtiden kommer att påverka vårt arbete. Vi behöver mer utrymme för att hinna tänka blåa tankar – som Konsta.

Även J. Peter Scoblic, som forskar i strategisk framsyn, har observerat att det behövs oavbrutet strategiskt tänkande och scenarioarbete, med andra ord ska fantasin ges en roll i förvaltningsvardagen. Han hävdar att då omvärlden ständigt förändras och är svår att förutse bör vi diversifiera våra tankemodeller och skapa processer där den högsta ledningen slår flexibla men solida broar mellan idéer för framtiden och handlingar här och nu.

> Omvärldsförändringar och breda politiska frågeställningar ger skäl för omstrukturering av förvaltningen som mer öppna nätverk.

De blåa tankarna behöver kompletteras med blåa nätverk. Charles Galunic, som är professor vid den internationella handelshögskolan och forskningsinstitutet Insead, har studerat nätverkens inverkan på innovationsledning. Han talar om blåa nätverk, det vill säga öppna och nytänkande nätverk som erbjuder sina medlemmar möjligheter till mångsidigt lärande och nya idéer. Sådana nätverk stödjer innovativ verksamhet genom att skapa en plattform för nya kombinationer av idéer och information. De mångfasetterade nätverken hjälper oss att förbereda oss för och förutse framtida risker.

Motsatsen till blåa nätverk är röda nätverk, där alla medlemmar känner varandra. Sådana slutna nätverk fungerar utmärkt bra för akut krishantering tack vare det starka ömsesidiga förtroende som råder i dem. Däremot är de inte speciellt resilienta vid tilltagande turbulens i omvärlden och då behovet av kontinuerlig förnyelse ökar. En svaghet i slutna nätverk är att de är konservativa och långsamma när det gäller att skaffa fram och sammanställa ny information.

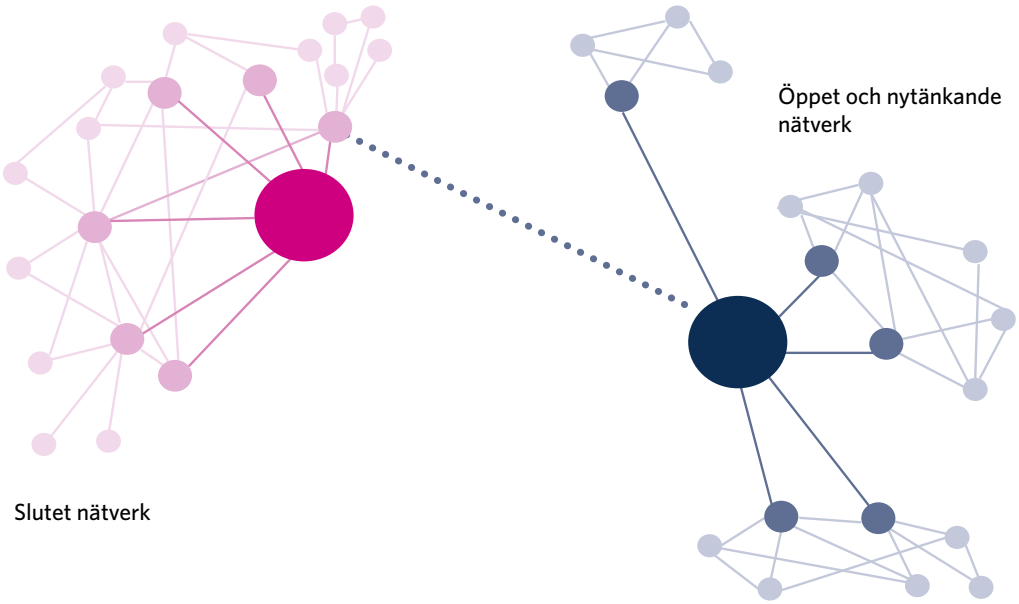

Kuvio 1: I de blåa nätverken kommer människorna i kontakt med nya idéer och information från många områden. Källa: Föreläsning, Charles Galunic, 2020, Insead.

Det gäller att stödja förvaltningens och förvaltningsarbetets resiliens genom att satsa på tjänstemännens kompetensutveckling och målmedvetet nätverkande. Förvaltningen kan bidra till flexibilitet och nytt lärande genom att skapa personalmobilitet, köra ihop expertsynpunkter och korspollinera idéer. Nätverken ska dessutom omfatta förvaltningen och den privata sektorn samt tredje sektorn, liksom också internationella och nationella tankesmedjor och forskningsinitiativ. Dessutom bör de personliga nätverken göras mångsidigare.

Revisioner stödjer reformer inom förvaltningen

Statens revisionsverk fortsätter att förnya sig på ett kontrollerat sätt och arbeta med hänsyn till de ovan nämnda omvärldsförändringarna. På 2020-talet föregriper revisionsverket med granskningarna riksdagens informationsbehov, tillhandahåller tjänster då de är relevanta och utgår från gedigen delad expertis och kompetensutveckling.

Jag vill tacka revisionsverkets intressegrupper för att de tillgodogör sig av vår revisionsinformation då de bygger upp resiliensen i statsförvaltningen. Jag vill också tacka verkets medarbetare för deras entusiasm för att lära sig nytt och bygga mångsidiga nätverk. På detta sätt följer vi vår vision ”Tillsammans – hållbar framtid, delad kunskap”.

För inlägget har använts följande verk och artiklar:

- Schwab, Klaus 2015: ”The Fourth Industrial Revolution: What it means and how to respond”. Foreign Affairs, 12.12.2015. https://www.foreignaffairs.com/articles/2015-12-12/fourth-industrial-revolution
- Ronan, Simon – Galunic, Charles 2004: ”More than network structure: How knowledge heterogeneity influences managerial performance and innovativeness”. Strategic Management Journal 25.
- Collan, Mikael – Michelsen, Karl-Erik (red.) 2020: Technical, Economic and Societal Effects of Manufacturing 4.0: Automation, Adaption and Manufacturing in Finland and Beyond. Palgrave Macmillan.
- Scoblic, J. Peter 2020: "Learning from the Future". Harvard Business Review 07/2020. https://hbr.org/2020/07/emerging-from-the-crisis#learning-from-the-future

Regeringen kan inte fritt välja vilka och hur stränga de finanspolitiska målen är i planen för de offentliga finanserna.

1 Prognososäkerheten måste beaktas i åtgärderna för att få de offentliga finanserna i balans

Enligt den finanspolitiska lagstiftningen ska regeringen arbeta för att få de offentliga finanserna i balans. Under omständigheter som coronakrisen är detta dock ett krav med modifikation. Vid planeringen av balanserande åtgärder ska man tänka på att de ekonomiska prognoserna är osäkra även under normala omständigheter. Dessutom bör man regelbundet bedöma åtgärdernas effekter under regeringsperioden. Riktlinjerna för finanspolitiken ska inte baseras direkt på hållbarhetsanalyser, vilka visserligen är användbara för bedömningar av behovet av strukturreformer. Hållbarhetsbedömningarna bör göras mer omfattande, vilket ska stödjas genom lagändringar.

Målen för finanspolitiken i Finland ställs upp enligt dels de EU-regler som utfärdats efter finanskrisen, dels den nationella lagstiftning som utgår från EU-reglerna. Regeringen ska lägga fram de lagstadgade målen för finanspolitiken i sin plan för de offentliga finanserna, som lämnas årligen till riksdagen.

Det viktigaste målet är det strukturella saldot i de offentliga finanserna, det vill säga inom statsförvaltningen, kommunsektorn, arbetspensionsanstalterna och de övriga socialskyddsfonderna. Indikatorn beskriver differensen mellan offentliga inkomster och utgifter rensade på konjunktureffekter och vissa engångsposter. Nedre gränsen för det strukturella saldot fastställs i EU:s regelverk, och regeringen får inte ställa ett lösare minimimål (se figur 2). I Finland har sedan de nuvarande reglerna infördes tillämpats en nedre gräns om −0,5 procent av BNP.

Den finanspolitiska regleringen styr mot balansfrämjande åtgärder

Enligt den inhemska lagstiftningen ska regeringen i planen för de offentliga finanserna också ställa ett mål för den offentliga sektorns nominella saldo. I motsats till det strukturella saldot är det nominella saldot inte rensat på konjunktureffekter och engångsposter.

Målet för det nominella saldot ska ställas så att åtminstone målet för det strukturella saldot kan nås i en normalsituation för ekonomin, vilket ger regeringen just ingen rörelsemarginal. I Finland har regeringarna haft det uttalade målet att de offentliga finanserna ska vara i balans. Detta har varit befogat eftersom ekonomisk balans innebär att det finns en liten säkerhetsmarginal mellan det nominella och det strukturella målet.

Om målet för det nominella saldot inte nås är regeringen inte skyldig enligt lagen att korrigera läget. En korrigeringsmekanism, där regeringen åläggs att vidta finanspolitiska åtgärder för att få ekonomin i balans, kan aktiveras först i efterskott till följd av en betydande avvikelse i det strukturella saldot.

Regeringen kan bli tvungen att stärka de offentliga finanserna i efterskott till följd av EU-beslut.

Mekanismen bygger på beslut som fattas på EU-nivå, varigenom exceptionella omständigheter beaktas ofta automatiskt. Till exempel med anledning av coronaviruskrisen fattade EU beslut om att medlemsstaterna under krisen inte behöver iaktta de mål för de offentliga finanserna som fastställs i EU-reglerna.

Målen är ställda med sikte på valperiodens slut och det är svårt att i realtid bedöma hur väl de uppfylls. I praktiken framgår måluppfyllelsen först när statistiken för det aktuella året är klar, med andra ord efter att följande regering har tillträtt. Exempelvis tyder uppgifterna från våren 2020 på att målutfallet för valperioden 2015–2019 landade långt under det fastställda målet, trots att det under valperioden såg ut att målet i stort sett kan uppnås.

Balanserande åtgärder dimensioneras enligt utvecklingsestimat för de offentliga finanserna

Då ekonomi- och finanspolitiken läggs upp vid beredningen av regeringsprogrammet och under regeringsperioden borde regeringen ange med vilka metoder målen kan nås. Metoderna ska dimensioneras utifrån de senaste beräkningarna av utvecklingen för de offentliga inkomsterna och utgifterna. Beräkningarna beskriver utvecklingen av de offentliga finanserna i en situation där det inte fattas några nya politiska beslut. Därför är kriterierna för beräkningarnas kvalitet och tillförlitlighet höga.

Finansministeriet upprättar de medelfristiga prognoserna på ett allmänt taget ändamålsenligt sätt. Ministeriet har i enlighet med EU-kommissionens riktlinjer inkorporerat diskretionära politiska åtgärder i beräkningarna. Budgetutfallet har avvikit rätt så mycket från de ursprungliga beräkningarna, vilket beror på flera naturliga orsaker.

Prognososäkerheten inom de offentliga finanserna framgår tydligt av prognosändringarna de senaste åren (se figur 3). Våren 2018 var utsikterna för de närmaste åren positiva och prognoserna talade om ett litet överskott i slutet av prognosperioden. Våren 2019 blev bedömningarna betydligt mindre positiva och hösten 2019 pekade de mot ett underskott på 1,5 procent där det våren 2018 hade varit ett överskott. Beräkningarna är med andra ord osäkra även under normala förhållanden. Att prognosen försämrades ytterligare våren 2020 avspeglade de dystra utsikterna till följd av den ekonomiska krisen.

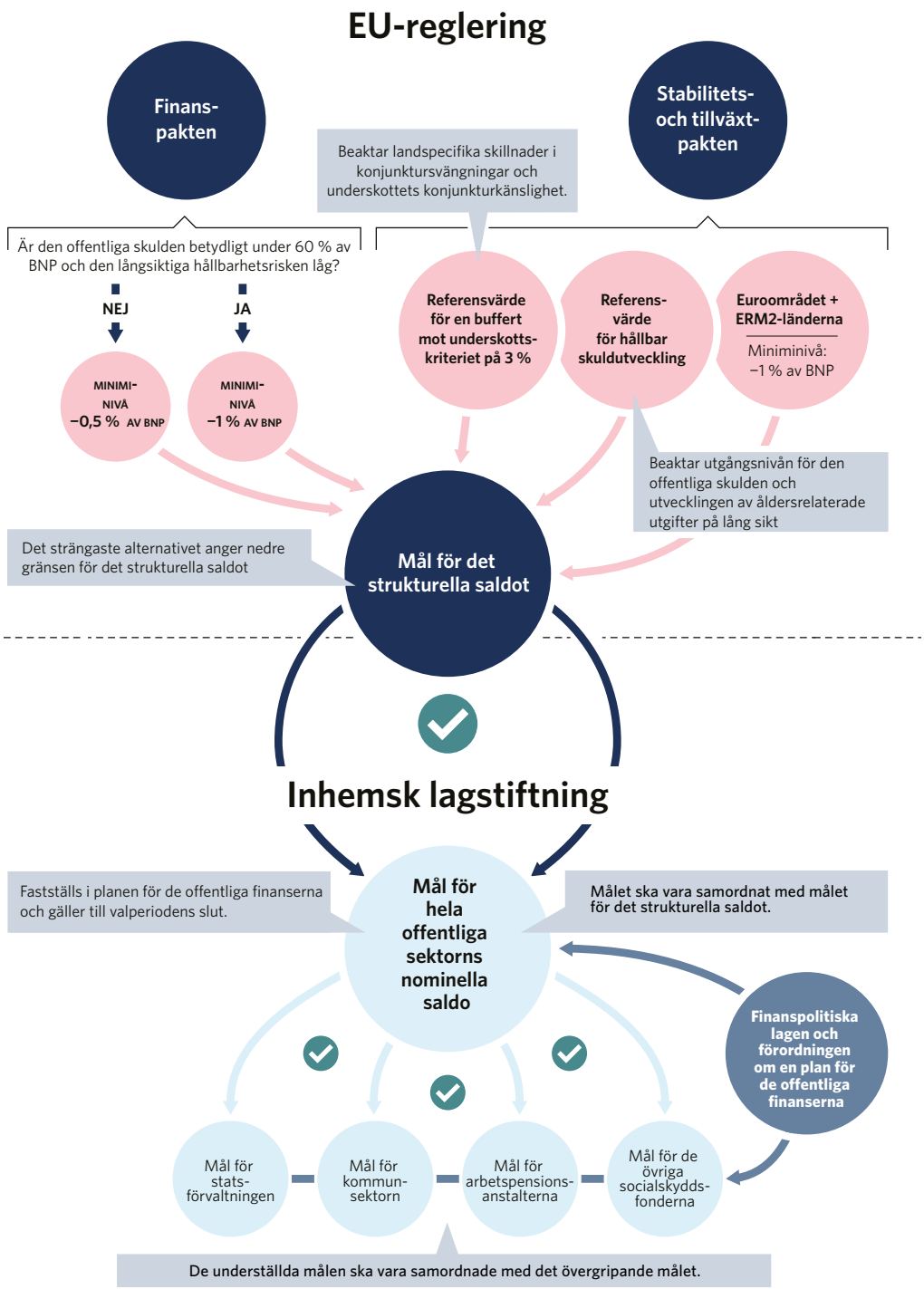

Kuvio 2: Sammanställning av de finanspolitiska målen.

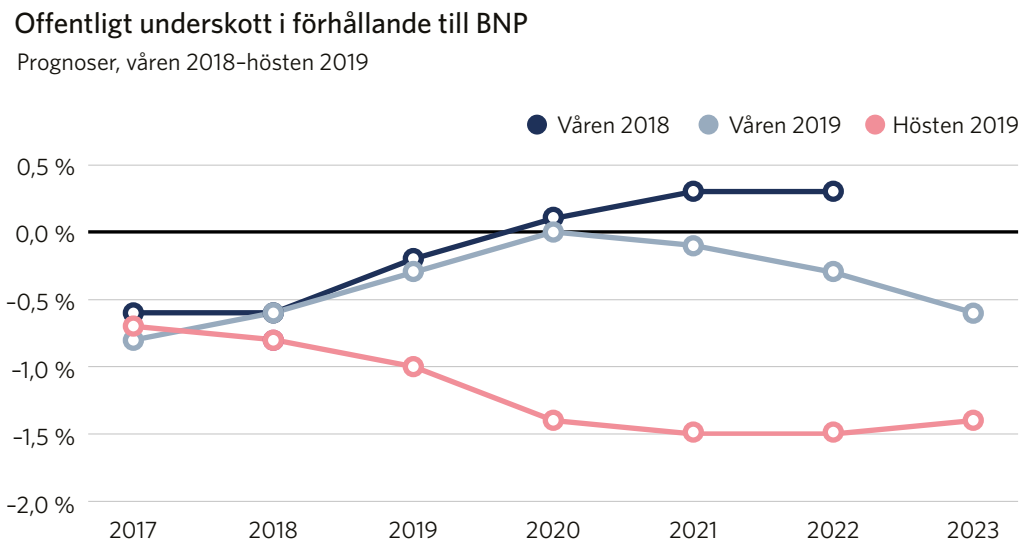

Kuvio 3: Prognoser för den offentliga sektorns nominella saldo 2018–2019, % av BNP. Källa: Finansministeriet.

Eftersom beräkningarna kan ändras, är det fullt möjligt att de åtgärder som är bundna till dem kan visa sig vara otillräckliga eller överdrivna. Stor osäkerhet är också förknippad med åtgärdernas inverkan på de offentliga finanserna. Det är fallet i synnerhet då det inte direkt görs ändringar i lagstiftningen om skattegrunderna eller utgifterna för att åstadkomma effekter. Exempelvis kan ett bättre sysselsättningsläge ha mycket olika inverkan på den ekonomiska balansen beroende på om sysselsättningsökningen hänför sig till heltids- eller deltidsarbete. Trots att det kan vara svårt att bedöma effekterna av en del åtgärder, bör man ändå inte prioritera sådana metoder som är lättare att bedöma.

Regeringen kan dock se till att åtgärderna genomförs på tilltänkt sätt. Därför bör det byggas in kontrollpunkter under regeringsperioden för bedömning av hur besluten påverkat balansen i de offentliga finanserna och huruvida det behövs tilläggsåtgärder. I själva verket innehåller det gällande regeringsprogrammet element i denna riktning, som granskning av utgiftsökningarna i relation till etappmålet för sysselsättningsåtgärderna.

Hållbarhetsanalyser kan peka ut behov av strukturreformer men bör inte användas direkt som underlag för finanspolitiken

Ännu större osäkerhet än i de medelfristiga utvecklingsprognoserna ingår i de långfristiga hållbarhetsanalyserna, som hållbarhetsunderskottet. Trots att bättre hållbarhet i de offentliga finanserna är ett viktigt finanspolitiskt mål är det inte motiverat att schablonmäs-

Det behövs kontrollpunkter under valperioden för konsekvensbedömning av regeringens beslut.

Analyserna av hållbarheten i de offentliga finanserna bör vara omfattande och de ska redovisas till riksdagen.

sigt tillämpa hållbarhetsanalyser vid finanspolitisk målsättning och ekonomisk styrning. Orsaken är att de är behäftade med många av de problem som anknyter till ekonomiska indikatorer.

Hållbarhetsanalyserna är för det första mycket osäkra. Exempelvis har de underliggande premisserna för befolkningsprognoser en stor inverkan på beräkningarna, och förändringarna i demografiska faktorer (t.ex. nativitet och invandring) kan vara stora. Förändringar i beräkningsteknik och beräkningsantaganden ger upphov till stor indikatorfluktuation för hållbarhetsunderskottet på lång sikt. Det går inte heller att med politiska beslut direkt påverka alla relevanta hållbarhetsfaktorer. Dessutom är det svårt att i hållbarhetsanalyserna ta hänsyn till anpassningsåtgärders eventuella negativa konsekvenser för den ekonomiska tillväxten på lång sikt.

Hållbarhet på lång sikt är ett inbyggt moment i EU:s medelfristiga finanspolitiska reglering (se figur 2). Utgiftstrycket på lång sikt inverkar därmed på hur hårda kraven är i de medelfristiga målen, vilket å sin sida minskar behovet av ett separat mål för hållbarhetsunderskottet, till exempel under regeringsperioden.

Hållbarhetsanalyser är ändå relativt brukbara för bedömningar av behovet av strukturreformer på lång sikt och för heltäckande lägesbilder. I Finland finns ett uttalat behov av mer omfattande hållbarhetsanalyser. Den lagstadgade redovisningen av hållbarhetsinformation till riksdagen bör byggas ut och kopplas till de medelfristiga bedömningarna. Revisionsverket föreslår därför att den finanspolitiska lagstiftningen ändras så att regeringen åläggs att i planen för de offentliga finanserna på ett heltäckande sätt redogöra för hållbarheten i de offentliga finanserna. Det innebär i praktiken att planen ska innehålla hållbarhetsberäkningar för olika tidsintervall utifrån flera alternativa scenarier.

Kapitlet bygger på följande revisioner:

- Medelfristiga utvecklingsprognoser i planeringen av de offentliga finanserna (17/2019)
- Bedömningar av de offentliga finansernas hållbarhet i faktaunderlaget för finanspolitiken (16/2019)
- Samordning av finanspolitiken och sysselsättningspolitiken (9/2020)
- Rapport om övervakningen av finanspolitiken 2019
- Bedömning av övervakningen av finanspolitiken våren 2019.

Mer information om temana för kapitlet och om de bakomliggande granskningarna finns i nätversionen av årsberättelsen på: https://vuosikertomus2020.vtv.fi/sv.

Åtta bokföringsenheter har fått upprepade anmärkningar under de senaste fyra åren.

2 En enhetligare budget stödjer skötseln av statsfinanserna

Revisionsverket lämnade vid redovisningsrevisionerna 2019 lika många anmärkningar som föregående år. Statsfinanserna har i huvudsak skötts enligt bestämmelserna även om det också finns utrymme för förbättring i bokföringsenheternas verksamhet. Det är oroväckande att det år efter år är samma bokföringsenheter som prickas för att ha handlat i strid med budgeten. Enhetligare budgetering skulle kunna ge bättre budgetefterlevnad.

Var fjärde bokföringsenhet fick en anmärkning

Statens revisionsverk reviderar statens, ministeriernas och de övriga bokslutsskyldiga ämbetsverkens bokslut samt boksluten för tre fonder utanför budgeten. Revisionsverket gav 65 revisionsberättelser för 2019. Merparten av de reviderade organisationerna, det vill säga tre fonder och 46 bokföringsenheter, gavs en ren revisionsberättelse. Det innebär att revisionsverket inte uppdagade några brister i vare sig bokslutet eller förfarandena för hur finanserna hade skötts. Däremot uppdagade revisionsverket brister hos femton bokföringsenheter samt i statsbokslutet. Det innebär att var fjärde av bokföringsenheterna fick en anmärkning, vilket är en betydande andel.

Det är oroväckande att hela åtta bokföringsenheter har fått en anmärkning varje år under åtminstone de fyra senaste åren. Antalet prickade bokföringsenheter har ändå minskat i de senaste två redovisningsrevisionerna. Åren 2016 och 2017 fick var tredje bokföringsenhet en anmärkning.

Vid redovisningsrevisionen 2019 tilldelades fler än en anmärkning till Migrationsverket, Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning, Utbildningsstyrelsen, Transport och kommunikationsverket, Trafikledsverket och NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter.

Statens revisionsverk ålade två bokföringsenheter att meddela revisionsverket vilka åtgärder de hade vidtagit för att åtgärda de brister som lett till en anmärkning. Trafikledsverket skulle redogöra för hur det ska åtgärda de brister som anknyter till hanteringen av de ofullbordade tillgångar som överförs till Traffic Management Finland Group, budgeteringen och uppföljningen av projektnyskiftet samt uppgifterna i och organiseringen av bokföringsverifikaten. Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning skulle redogöra för hur det avser att åtgärda bristerna i den interna kontrollen av de centraliserade ekonomi- och personalförvaltningsuppgifterna.

Taulukko 1: Resultaten av redovisningsrevisionen 2019 enligt förvaltningsområde.

✓ inget att anmärka ! något att anmärka

Bokföringsenhet	Riktiga och tillräckliga uppgifter i bokslutet*	Fungerande intern kontroll	Budgetefterlevnad
Republikens presidents kansli	✓	✓	✓
Statsrådets kansli	✓	✓	✓
Utrikesministeriet	!	✓	✓
Justitieministeriet	✓	✓	!
Rättsregistercentralen	✓	✓	✓
Brottspåföljdsmyndigheten	!	✓	✓
Åklagarmyndigheten	✓	✓	✓
Utsökningsväsendet	✓	✓	✓
Inrikesministeriet	✓	✓	✓
Nödcentralverket	✓	✓	✓
Migrationsverket	✓	!	!
Räddningsinstitutet	✓	✓	✓
Polisstyrelsen	✓	✓	✓
Gränsbevakningsväsendet	✓	✓	✓
Skyddspolisen	!	✓	✓
Försvarsministeriet	✓	✓	✓
Försvarsförvaltningens byggverk	✓	✓	✓
Försvarsmakten	✓	✓	✓
Finansministeriet	!	✓	✓
Statens ämbetsverk på Åland	✓	✓	✓
Regionförvaltningsverket i Södra Finland	✓	✓	✓
Verket för finansiell stabilitet	✓	✓	✓
Statistikcentralen	✓	✓	✓
Tullen	✓	✓	✓
Statskontoret	✓	✓	✓
Statens ekonomiska forskningscentral	✓	✓	✓
Servicecentret för statens ekonomi och personalförvaltning	✓	!	!
Statens center för informations- och kommunikationsteknik	✓	!	✓
Skatteförvaltningen	✓	✓	✓
Befolkningsregistercentralen	✓	✓	✓

* Uppgifter om bokslutet och den funktionella effektiviteten

Bokföringsenhet	Riktiga och tillräckliga uppgifter i bokslutet*	Fungerande intern kontroll	Budgetefterlevnad
Undervisnings- och kulturministeriet	✓	!	✓
Riksarkivet	✓	✓	✓
Museiverket	✓	✓	✓
Utbildningsstyrelsen	!	!	!
Finlands Akademi	✓	✓	✓
Förvaltningsnämnden för Sveaborg	!	✓	✓
Jord- och skogsbruksministeriet	✓	✓	✓
Naturresursinstitutet	✓	✓	✓
Lantmäteriverket	✓	✓	✓
Livsmedelsverket	✓	✓	✓
Kommunikationsministeriet	✓	✓	✓
Meteorologiska institutet	✓	✓	✓
Transport- och kommunikationsverket	✓	!	!
Trafikledsverket	✓	!	!
Arbets- och näringsministeriet	!	✓	✓
Utvecklings och förvaltningscentret för Närings-, trafik- och miljöcentralerna	!	!	!
Energimyndigheten	✓	✓	✓
Geologiska forskningscentralen	✓	✓	✓
Innovationsfinansieringsverket Business Finland	✓	✓	✓
Konkurrens- och konsumentverket	✓	✓	✓
Patent- och registerstyrelsen	✓	✓	✓
Säkerhets- och kemikalieverket	✓	✓	✓
Social- och hälsovårdsministeriet	✓	✓	✓
Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet	✓	✓	✓
Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården	✓	✓	✓
Besvärsnämnden för social trygghet	✓	✓	✓
Strålsäkerhetscentralen	✓	✓	✓
Institutet för hälsa och välfärd	✓	✓	✓
Miljöministeriet	✓	✓	✓
Finansierings och utvecklingscentralen för boendet	✓	✓	✓
Finlands miljöcentral	✓	✓	✓

Mer information om anmärkningarna som tilldelats bokföringsenheter finns i nätversionen av årsberättelsen på: https://vuosikertomus2020.vtv.fi/sv.

Revisionsverkets redovisningsrevision

- Revisionsverket tar i revisionsberättelserna ställning till följande aspekter: riktiga och tillräckliga uppgifter om bokslutet och den operativa effektiviteten, fungerande intern kontroll och budgetefterlevnad.
- Om budgeten eller de viktigaste bestämmelserna om budgeten inte till alla delar har iakttagits, lämnar revisionsverket ett negativt ställningstagande till lagligheten i ärendet. Ställningstagandet kan innehålla flera specificerade anmärkningar om lagligheten.
- Negativa ställningstaganden gäller vanligen enskilda delområden eller förfaranden för skötsel av finanserna. Därför innebär de inte att ett ämbetsverks eller statens finanser som helhet har skötts i strid med lag eller att statsmedel har missbrukats. Ett negativt ställningstagande till lagenligheten bör emellertid alltid betraktas som allvarligt med tanke på skötseln av finanserna vid ämbetsverket i fråga.
- Statens revisionsverk kan ålägga ledningen i ett granskat ämbetsverk att meddela revisionsverket vilka åtgärder som ledningen har vidtagit för att åtgärda de brister som lett till en anmärkning. Detta kallas meddelandeåläggande.

God budgetefterlevnad

Vid revisionen konstaterades förfaranden som stred mot budgeten och bestämmelserna om budgeten på sju bokföringsenheter. Även föregående år tilldelades sju bokföringsenheter ett negativt ställningstagande till lagenligheten. Ungefär hälften av dem tilldelades någon anmärkning om lagligheten även i år.

Revisionsverket gjorde sammanlagt tio specificerade anmärkningar i sina ställningstaganden till lagenligheten. Migrationsverket tilldelades två anmärkningar och Utbildningsstyrelsen hela tre.

Anmärkningarna handlar ofta till exempel om att bokföringsenheten har använt ett anslag under fel budgetår eller för något annat än det i budgeten anvisade ändamålet. Revisionsverket kan också ge bokföringsenheter en anmärkning för förfaranden som strider mot andra bestämmelser om medelsförvaltning.

Hela fyra av anmärkningarna om lagligheten gällde fullmakter. Det tyder på att bokföringsenheterna behöver mer expertis speciellt i fullmaktsuppföljning. Med fullmakt avses riksdagens bemyndigande i budgeten med vilket bokföringsenheten kan förbinda sig till sådana utgifter som faller till betalning efter det aktuella budgetåret.

Fyra anmärkningar om lagligheten gällde fullmakter.

Bestämmelserna om upprättande av budgeten tillämpas numera alltför fritt.

Budgeten bör göras enhetligare

Budgeten 2019 är inte enhetlig mellan förvaltningsområdena. Oenhetligheterna beror främst på utbredd användning av blandade moment, betalning av löner under andra än omkostnadsmoment, avvikelser från principerna för hänförande enligt budgetförordningen, många omfattande och heterogena beslutsdelar och skillnader i kapiteldispositionerna. Budgeten 2020 är ännu mer oenhetlig.

Bestämmelserna och föreskrifterna om uppgörande av budgeten möjliggör olika budgeteringslösningar inom förvaltningsområdena. Inom förvaltningen har de senaste åren emellertid betydligt oftare träffats sådana avvikande budgetlösningar som enligt bestämmelserna om uppgörande av budgeten får användas endast av särskilda skäl. Bestämmelserna tolkas numera alltför flexibelt, vilket har försämrat enhetligheten i budgeten.

En enhetlig och tydlig budgetering förtydligar budgetuppföljningen, stödjer effektiv skötsel av finanserna och bidrar till uppnåendet av produktivitetsmålen för ekonomiförvaltningen. Den underlättar också budgetbesluten och främjar budgetefterlevnaden. Allt detta har ett nära samband till riksdagens arbete. En enhetlig och tydlig budgetering, speciellt i beslutsdelarna, skulle underlätta verkställandet av budgeten och stödja en samordnad digitalisering av förvaltningsprocesserna. För att det ska gå att få ut betydande effektivitetsfördelar bör utöver budgeten också bestämmelserna om statsunderstöd harmoniseras.

Enhetliga anvisningar skulle ge bättre utfall i kvarstadsprocesser

Statens ämbetsverk har i sin besittning beslagtagen egendom som de ska förvalta enligt föreskrifter och anvisningar. Polisstyrelsen bör förenhetliga sina anvisningar om kvarstadsprocessen och utveckla metoderna för chefernas övervakning av processen.

Ämbetsverken bör arbeta för bättre harmonisering av de centrala rutinerna i kvarstadsprocessen. Särdragen i processen bör tas i betraktande bland annat vid utvecklingen av informationssystem.

I fråga om kvarstad upptäckte revisionsverket inga förfaranden som strider mot bestämmelserna. I Tullens lager fanns emellertid egendom för vilken kvarstadsprocessen redan var avslutad. Framöver är det ytterst viktigt att kvarstadsprocesserna slutförs utan dröjsmål.

Den beslagtagna egendomen har huvudsakligen förvarats på ett ändamålsenligt sätt. Ämbetsverken ska ändå se till att lagerlokalerna upphandlas i enlighet med upphandlingslagen, att lokalerna lämpar sig som lager och att säkerheten och övervakningen i dem är säkerställd.

Fungerande intern kontroll på Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning är viktig för hela statshushållningen.

Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning tilldelades igen ett meddelandeåläggande för organiseringen av ekonomi- och personalförvaltningsprocesserna

Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning behöver fortsättningsvis förbättra den interna kontrollen. Servicecentret har en bred kundkrets och sköter stora mängder transaktioner. Därför är det synnerligen viktigt att den interna kontrollen är tillförlitlig.

Servicecentret ska bygga upp systematisk riskhantering så att riskerna identifieras, bedöms och hanteras med lämpliga metoder i samband med alla beslut och all organisering av verksamheten. Servicecentret ska fästa mer avseende på intern kontroll speciellt vid utvecklingen av processer och informationssystem. Den interna kontrollen är effektivast då kontrollerna förebygger fel och missbruk.

Specialuppgiftsbolag bör bildas med eftertanke

Bolagsinnehavet utgör en betydande del av statens anläggningstillgångar. Specialuppgiftsbolagen har bildats för att tillgodose statens samhälleliga mål och sköta uppgifter där bolagsformen gynnar statens ekonomi eller statsförvaltningens verksamhet. Riksdagens budgetmakt och tillsynsmakt i dessa bolag är däremot liten, efter som verksamheten och finansieringen i statsbolagen hanteras och förvaltas av statsrådet och bolagens egna organ.

Därför bör bildning av specialuppgiftsbolag alltid övervägas med tanke på både användningen av statens medel och bolagets tilltänkta verksamhet. Det viktigt att precisera vilket problem eller behov i samhället verksamhet i bolagsform ska svara på. Att verksamheten inte omfattas av utgiftsramen och att det går att skjuta till kapital snabbt genom att sälja av statens eller något annat statsbolags innehav av börsaktier får inte vara den grundläggande orsaken till att välja bolagsform.

Omställningen från ämbetsverk till bolag motiveras ofta med besparingar. I de flesta fall medför omställningen också ändringar i verksamheten. Då är det svårt att i praktiken verifiera bolagiseringens inverkan som besparingar eller effektivisering av verksamheten. Ekonomin och lönsamheten i bolagets verksamhet framgår i regel väl av bolagets redovisning. Om bolagets verksamhet däremot nästan helt bygger på ett serviceavtal med endast ett statligt ämbetsverk kan man ifrågasätta hur mycket det handlar om en genuin kundrelation och affärsverksamhet.

Då specialuppgiftsbolag bildas är det viktigt att fråga sig vilket problem eller behov i samhället bolagsformen är tänkt att svara på.

Om bolaget bildas i samband med en mer omfattande reform bör den statliga ägaren och bolaget säkra sig om att bolagets tjänster inte endast är bundna till reformen. Då mister inte tjänsterna sin relevans även om reformen skulle förfalla. Dessutom bör man alltid överväga om det verkligen behövs ett separat bolag för ett mycket smalt verksamhetsområde. Kan inte något av de befintliga statsbolagen åta sig att sköta uppgiften eller kan tjänsten köpas av existerande privatföretag?

Statens ämbetsverk och inrättningar har rättat sig väl efter skyldigheten till gemensam upphandling

År 2019 upphandlade statens ämbetsverk och inrättningar varor och tjänster för över 900 miljoner euro genom Hansel Ab:s ramavtal. Användningen av ramavtal är väletablerad inom statsförvaltningen och ämbetsverken har rättat sig väl efter skyldigheten till gemensam upphandling. Till följd av att högsta förvaltningsdomstolens nyligen ändrade sin avgörandepraxis har Hansel emellertid ändrat villkoren för anslutning till ramavtalen. Ändringen har försämrat möjligheterna för statliga upphandlande enheter att tillgodogöra sig ramavtalen.

Finansministeriet och Hansel har ingen samordnad syn på vilka varor och tjänster som omfattas av skyldigheten till gemensam upphandling. Därför bör Finansministeriet begrunda om det behöver precisera sitt beslut om samordnad upphandling.

Det är svårt att följa upp samordnade upphandlingar via statens upphandlingssystem Handi, och rapporteringen om upphandlingarna i systemet bör utvecklas. Handi saknar stöd för automatisering av ekonomiförvaltningen vid gemensam upphandling eftersom systemet inte gör någon åtskillnad mellan ämbetsverkens upphandlingar och andra upphandlingar.

Hansels syfte med gemensam upphandling är att främja hållbarhetsorienterade politiska målsättningar. Målen för ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet har integrerats i ramavtalen. Däremot lämpar sig gemensam upphandling i allmänhet inte för innovativ upphandling och därigenom inte heller för främjande av politiska mål för innovation.

Kapitlet bygger på följande revisioner:

- Redovisningsrevisionerna inom statsförvaltningen 2019
- Budgetens enhetlighet (publiceras 2020)
- Genomförande av gemensam upphandling (10/2020)
- Aktiebolag som organiseringsform för verksamheter i statsförvaltningen (publiceras 2020).

Mer information om temana för kapitlet och om de bakomliggande granskningarna finns i nätversionen av årsberättelsen på: https://vuosikertomus2020.vtv.fi/sv.

Anställningarnas typ påverkar också skatteinkomsterna.

3 Exakt information om metodernas effekter är nödvändig för hantering av sysselsättningen

Staten kan stödja arbetsmarknaden med effektiva sysselsättningspolitiska medel, som lönesubventioner eller ungdomsverkstäder. Regeringen ska utreda effektiviteten av nya metoder med välunderbyggda forskningsupplägg. Myndigheterna ska fördjupa sitt samarbete för att bättre kunna svara på olika kundgruppers behov. All service kan inte skötas som självbetjäning på nätet. De kunder som anlitar flera olika tjänster har störst nytta av fysiska möten.

Ett av de centrala målen i de senaste regeringsprogrammen har varit att främja sysselsättningen. Att öka den proportionerliga andelen av sysselsatta i befolkningen har ansetts vara viktigt för att trygga människornas utkomst och välfärdstjänster samt minska hållbarhetsunderskottet. Den statliga skuldsättningen har ökat trots den svaga högkonjunkturen de senaste åren och försörjningskvoten försämras hela tiden i takt med att befolkningen åldras.

Statsminister Sanna Marins regering ställde ursprungligen som sitt mål att höja sysselsättningsgraden till 75 procent och sänka arbetslöshetsgraden till 4,8 procent. Coronavirusepidemin 2020 har medfört en ökning av permitteringar och arbetslöshet, varigenom måluppfyllelsen drar ut på tiden.

Sysselsättningsgraden gör ingen åtskillnad mellan deltids- och heltidsarbete

Sysselsättningsgraden anger den relativa andelen sysselsatta i befolkningen i åldrarna 15–64 år. Siffran baserar sig på Statistikcentralens månatliga arbetskraftsundersökning. Personer som utfört minst en timmes avlönat arbete under en mätvecka räknas i undersökningen som sysselsatta.

Sysselsättningsgraden räcker inte i sig som indikator på huruvida sysselsättningspolitiken är lyckad. Om största delen av de nya arbetstillfällena är tillfälliga eller deltidsanställningar på några timmar per vecka, är deras positiva effekt på skatteinkomsterna liten jämfört med heltidslönearbete.

Det vore bra att ta fram en helhetsbild av sysselsättningsåtgärderna och deras effekter på de offentliga finanserna. Detta skulle ge mer heltäckande information för beredningen av åtgärder. Analyserna bör också ta fasta på individperspektivet; även tillfälligt arbete kan ha en positiv inverkan på välbefinnandet och förebygga social utslagning.

Subventionerat arbete i företag förbättrar möjligheterna att få jobb

Staten har begränsade möjligheter att skapa nya fasta arbetstillfällen. Däremot kan den göra det lättare för arbetslösa arbetssökande att hitta jobb på den öppna arbetsmarknaden med hjälp av till exempel lönesubventioner.

Statens lönesubventioner till arbetsgivare anses vara en i viss mån effektiv åtgärd. Enligt inhemska utredningar ökar subventionerat arbete i ett privatföretag sannolikheten för att hitta jobb efter subventionsperioden. Däremot har det inte konstaterats att lönesubventioner inom den offentliga sektorn skulle förbättra möjligheterna att få anställning senare. Åren 2015–2019 minskade lönesubventionerna inom den privata sektorn samtidigt som användningen av lönesubventioner ökade i kommunerna.

Minskning av långtidsarbetslösheten kräver långsiktighet och väl upplagda försök

Personer som länge varit arbetslösa har ofta en lång väg att vandra till den öppna arbetsmarknaden och en del av dem får trots stödåtgärder sannolikt inte jobb. Många långtidsarbetslösa behöver utöver arbets- och näringstjänster även social- och hälsovårdstjänster och utkomststöd.

I regeringsprogrammet för statsminister Juha Sipiläs regering ingick regionala sysselsättningsförsök där kommunerna åtog sig att sysselsätta långtidsarbetslösa på sitt område. I försöket som genomfördes 2017–2018 deltog 23 kommuner. Försöket finansierades genom omfördelning av befintliga resurser.

Långtidsarbetslösheten minskade och arbetslöshetsgraden sjönk under försöket i de deltagande kommunerna (figur 4). Försöket kan visserligen anses ha minskat den registrerade arbetslösheten, men det är oklart hur många som hittade sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden respektive genom arbets- och näringstjänsternas aktivåtgärder.

Åtgärdsreformer och försök är frekventa inom sysselsättningspolitiken. Under innevarande regeringsperiod genomförs kommunala sysselsättningsförsök. Sysselsättningsförsöken ska vara väl upplagda, utfallen av försöken ska följas upp systematiskt och konsekvensbedömningarna ska vara gedigna och jämförbara. Dessutom ska det säkerställas att resultaten av utvärderingarna utnyttjas vid utvecklingen av åtgärderna.

Den registrerade arbetslösheten minskade i de kommuner som deltog i sysselsättningsförsöket.

Sysselsättningsförsökets effekt på arbetslöshetsgraden vid de kommuner som deltog i försöket 2014–2018

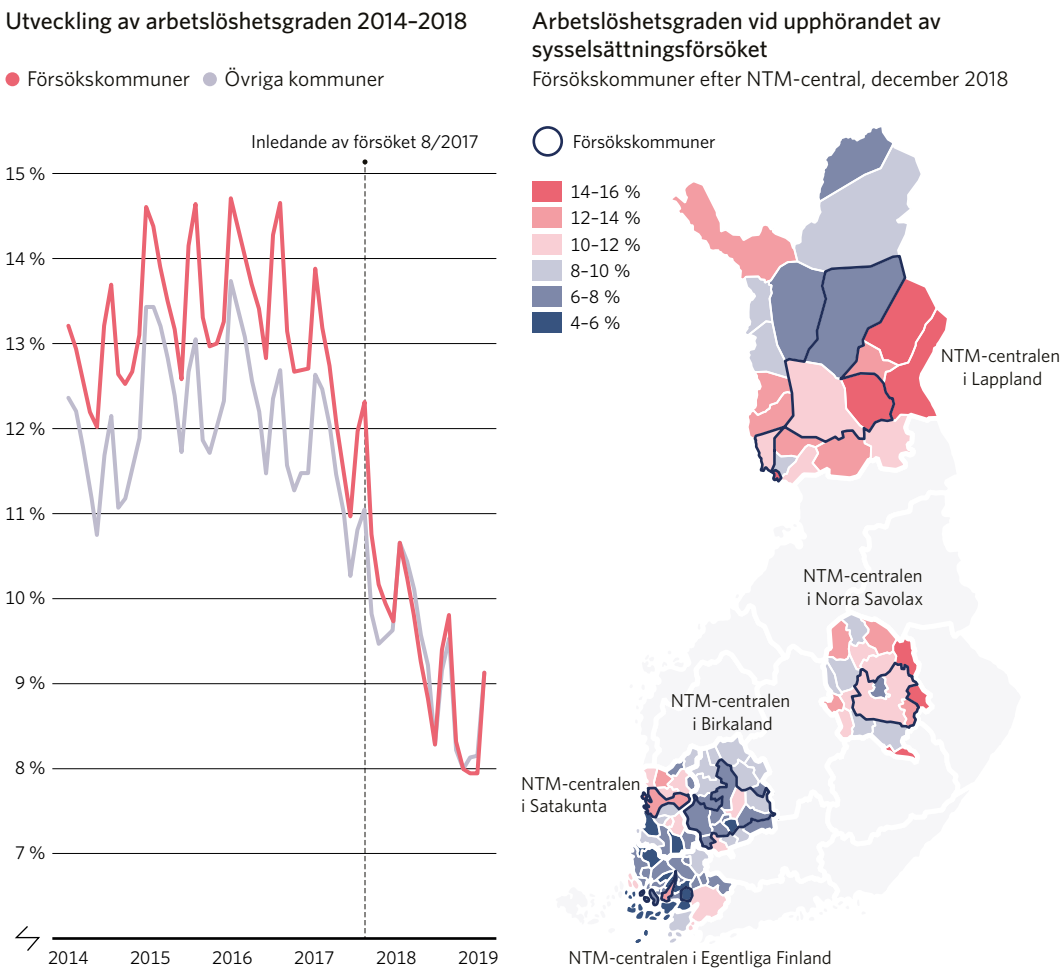

Kuvio 4: Arbetslöshetsgraden i försökskommuner och andra kommuner inom samma NTM-centralers områden 2014–2018.

Fördjupat samarbete mellan myndigheterna efterlyses

Den nationella offentliga finansieringen till Europeiska socialfondens insatser (ESF) har uppgått till cirka 70 miljoner euro per år under programperioden 2014–2020. Staten står för 75 procent av detta belopp och kommunerna för resten. Utifrån programdokumentet som antagits av EU ska finansieringen anvisas till att avhjälpa situationen för personer med utsatt ställning på arbetsmarknaden och personer som löper risk för social marginalisering.

Trots detta var största delen av deltagarna i ESF-insatserna sysselsatta och studerande, och endast ungefär var fjärde var arbetslös. Deltagarna har även på många andra sätt varit i en bättre ställning jämfört med arbetslösa i genomsnitt. Därmed har det inte varit möjligt att avgöra vilken effekt deltagandet har haft på anställning och inkomster.

Arbets- och näringsministeriet bör därför säkerställa att ESF-projektfinansieringen bättre riktas in på de viktigaste målgrupperna. Ministeriet bör också tydligare ange målet för ESF-insatserna och deras relation till den nationella sysselsättningspolitiken.

Det hävdas att det är svårt att hitta arbetslösa deltagare för ESF-insatserna. Uppenbarligen brister samarbetet på denna punkt mellan NTM-centralerna, som beviljar projektfinansiering, och arbets- och näringsbyråerna, som administrerar arbetslösa arbetssökande.

Det behövs också mer samarbete mellan staten och kommunerna. I regeringens förslag till överföring av det grundläggande utkomststödet till FPA togs inte tillräckligt mycket hänsyn till att i kommunerna säkerställa bevarandet av sambandet mellan socialarbete och ekonomiskt stöd speciellt för utsatta klienter. I lagberedningen saknades också en bedömning av hur lagändringen påverkar kommunernas utgifter för kompletterande och förebyggande utkomststöd eller exempelvis arbets- och näringsbyråernas verksamhet.

Statsrådet bör i samband med översynen av den sociala tryggheten säkerställa att förmånerna och tjänsterna samordnas så att lagen kan genomföras smidigt ur både myndigheternas och klientgruppernas perspektiv.

Sambandet mellan målen för ESF-insatserna och den nationella sysselsättningspolitiken ska stärkas.

Servicen för unga ska samlas till en kontaktpunkt enligt behov

Ungdomsverkstäder hjälper ungdomar att ta sig igenom studier och arbetslivet. I verkstäderna kan de pröva på olika yrken, överväga vilka branscher som är intressanta och delta i rehabilitering. Verkstadsträning ökar betydligt ungdomarnas studieaktivitet och uppmuntrar dem att ta examen på andra stadiet och gå vidare till fortsatta studier.

Undervisnings- och kulturministeriet bör fortsätta utvecklingen av ungdomsverkstäderna så att verksamheten ännu tydligare stödjer studier och examina på andra stadiet för under 20-åringar och unga med endast grundläggande utbildning. Ministeriet bör också anvisa statsunderstöden tydligare till verkstäderna enligt behovet i regionerna.

Lågtröskeltjänsten Navigatorn tillhandahåller ungdomarna stöd för till exempel studier, sysselsättning och välbefinnande. I bästa fall bidrar Navigatorverksamheten på lång sikt till ungdomssysselsättningen.

Att samla flera tjänster under ett tak är ofta en fungerande lösning eftersom i synnerhet ungdomar kan ha svårt att uppfatta vilka instanser som tillhandahåller olika tjänster. Många ungdomar saknar också en vuxen som tar sig tid att lyssna och ge råd i olika problemsituationer och övergångsskeden i livet.

Ungdomsverkstäder är en satsning på studier och slutförande av studier.

Personlig service kan inte alltid ersättas med e-tjänster

Allt fler av statens arbetskrafts- och förmånstjänster har digitaliserats de senaste åren. Arbetslösa och förmånssökande ska registrera sig för tjänster på nätet, söka lediga anställningar på olika söktjänster och ansöka om förmåner på elektroniska plattformar. Samtidigt har hanteringen av självbetjäning och elektroniska servicekanaler blivit allt viktigare.

Arbets- och näringsministeriets framtidsvision i början av 2010-talet var virtuella arbets- och näringsbyråer, och reformen av arbets- och näringstjänsterna år 2013 utgick i stor utsträckning på att öka användningen av elektroniska och andra serviceplattformar. Avsikten var att koncentrera den personliga servicen, som kräver mest personresurser, till de mest behövande. Samtidigt drogs arbets- och näringsbyråer in speciellt i glest befolkade regioner.

Personlig service kan ändå inte alltid ersättas. I de kommuner där arbets- och näringsbyrån lades ner blev den genomsnittliga arbetslöshetstiden längre. Alla klienter klarar inte av att själv ta initiativ och självständigt söka jobb eller de behöver mer ingående personlig rådgivning och handledning.

Långtidsarbetslösa behöver också ofta utkomststöd som numera ska ansökas på nätet. Att ansöka om grundläggande utkomststöd är behäftat med liknande problem som digitaliseringen av arbetskraftstjänsterna, nämligen att en del av klienterna inte kan ta del av elektroniska tjänster.

Kapitlet bygger på följande revisioner:

- Överföring av det grundläggande utkomststödet till FPA: Inverkan av bedömningen av genomförandets konsekvenser på lagberedningen (1/2020)
- Effekterna av arbetsverkstäder för unga samt resurserna och effektiviteten i uppsökande ungdomsarbete (2/2020)
- Effekterna av omorganiseringen av arbets- och näringsbyråerna 2013 (4/2020)
- Tilldelning, inriktning och uppföljning av projektfinansiering från Europeiska socialfonden under programperioden 2014–2020 (6/2020)
- Arbetskraftsservice: utbud och reformer 2015–2019 (7/2020)
- Samordning av finanspolitiken och sysselsättningspolitiken (9/2020).

Mer information om temana för kapitlet och om de bakomliggande granskningarna finns i nätversionen av årsberättelsen på: https://vuosikertomus2020.vtv.fi/sv.

Beslutsfattarna bör tydligt delges osäkerhetsfaktorerna kring investeringarnas kostnader och fördelar.

4 Investeringarna bör granskas över hela livscykeln

Tillgångarna ska anpassas till det som man har råd till och behov av att underhålla. Det är en viktig synpunkt att tänka på vid beredningen av investeringar. Kostnaderna för investeringar ska beräknas för hela livscykeln och beräkningarna ska presenteras för beslutsfattarna på ett tydligt sätt.

Investeringarna ska behandlas noggrannare i planeringen av statsfinanserna

Statens tillgångar spelar en relativt liten roll i planeringen och uppföljningen av statsfinanserna. I det viktigaste planeringsdokumentet för statsfinanserna, nämligen statsbudgeten, upptas tillgångarna främst som förslag till fullmakter och anslag för nya investeringar. I uppföljningen av statsfinanserna upptas tillgångarna i statens balansräkning och totalkalkylerna, men även i dem ligger fokus mest på hur mycket skulder staten har – statens tillgångar ägnas inte mycket uppmärksamhet.

Statens realtillgångar ska användas på ett effektivt, resultatgivande och påverkande sätt och investeringarna ska stärka resultatet av skötseln av statsfinanserna. För en mer resultatgivande skötsel av statsfinanserna bör investeringarna tas upp bättre i ekonomiplaneringen och investeringarnas konsekvenser för ekonomin ska läggas fram tydligare för beslutsfattarna.

Enligt bestämmelserna om budgetberedningen ska beredningsdokumenten innehålla specifikationer av utgifterna för investeringarna inklusive driftskostnaderna de följande åren. Anvisningarna är dock generella och ibland saknas specifikationerna. Investeringarnas inverkan på myndighetens omkostnader de följande åren bör behandlas mer noggrant under beredningen. Detta är speciellt viktigt vid trafikledsinvesteringar där investeringsbesluten tas för mycket långlivade konstruktioner. Investeringsbeslutet binder också upp anslag för skötseln och förvaltningen av trafikleden under hela dess livscykel.

Driftkostnaderna för statens maskin- och anläggningsinvesteringar har beräknats med relativt god noggrannhet. Däremot har det beräknade priset på själva investeringen i vissa fall rejält underskridit det slutliga priset. Det vore viktigt att beslutsfattarna under beredningen tydligt delges de osäkerhetsfaktorer som anknyter till investeringens beräknade

kostnader och fördelar. Ju mer osäkra beräkningarna är desto större noggrannhet kan beslutsfattarna kräva av den fortsatta beredningen innan de förbinder sig till den slutliga investeringen.

Planeringen av stora investeringar tar flera år. Tidsspannet för statens ekonomiplanering är i regel fyra år, som är omfattningen av planen för de offentliga finanserna och förvaltningsområdenas verksamhets- och ekonomiplaner. Den tidsrymden kan vara för kort för planeringen av betydande investeringar. Det vore befogat att myndigheterna också skulle lägga upp långsiktiga investeringsplaner i anslutning till verksamhets- och ekonomiplaneringen. Sådan långsiktig investeringsplanering har inletts i den riksomfattande trafiksystemplanen som innehåller ett åtgärdsprogram för underhåll av trafikledsnätet som omspänner 12 år.

Riksdagen fattar beslut om investeringarna via budgeten, genom att bevilja anslag eller fullmakter med vilka myndigheten kan förbinda sig till utgifter i framtiden. Det framgår inte alltid av budgetpropositionen hur mycket hela investeringen kommer att kosta eller hur mycket som återstår att betala för den. Ett och samma budgetmoment kan innehålla flera investeringar som inte specificerats tydligt, och fullmakter har beviljats för program som omfattar flera omfattande och ospecificerade investeringar.

Kuvio 5: Balansvärden för statens fasta egendom. Källor: Statsbokslutet förRegeringens årsberättelse år 2019 (Bilaga 2 Bokslutskalkyler: Statens totalkalkyler) och Nationalräkenskaper.

Investeringar bör göras endast i den omfattning som staten har råd att underhålla ett fungerande trafiknät.

Renoveringsskulden är mer hanterbar om underhållskostnaderna beaktas i investeringen

Trafikledsnätet – vägar, järnvägar och vattendrag – är den största tillgångsposten i statens fasta egendom, med ett balansvärde på över 18 miljarder euro. De senaste åren har staten årligen investerat 400–500 miljoner euro i trafikledsnätet och anvisat cirka 1,4 miljarder euro till basunderhåll av transportinfrastrukturen, med andra ord underhåll och reparationer.

Renoveringsskulden i trafikledstillgångarna beräknas uppgå till 2,7 miljarder euro. Med renoveringsskulden avses det belopp som behövs för att rusta upp statens vägar, järnvägar och vattenvägar till ett sådant gott skick som motsvarar nuvarande behov. Renoveringsskulden har uppstått genom att staten har investerat i nya farledskonstruktioner utan att tillräckligt väl räkna med konstruktionernas underhållsbehov under sin livscykel. För optimal livscykelhantering för trafiklederna behövs ett nära samband mellan investeringar och underhåll. På så sätt inverkar nya investeringar också på nivån på finansieringen för underhållet.

Regeringarna Marin, Rinne och Sipilä har alla haft som mål att minska renoveringsskulden. Regeringen Sipilä ökade anslagen till bastrafikledshållning med nästan en miljard euro på fyra år. Regeringarna Rinne och Marin beslutade i sina regeringsprogram om att höja nivån för anslagen till bastrafikledshållning med 300 miljoner euro. Med dessa åtgärder ökar inte renoveringsskulden längre. Regeringen Sipiläs program för att åtgärda renoveringsskulden innehöll också problem: eftersom programmet upprättades så snabbt gjordes valet av projekt inte tillräckligt noggrant och anslag användes också på annat än att minska renoveringsskulden. Nivån på anslagen bör vara förutsebar för att de ska vara möjligt att minska renoveringsskulden på ett kontrollerat och effektivt sätt.

Trafikledshanteringen är väl utvecklad med avseende på att trafikförvaltningen hanterar trafikledsnätet allt mer som en helhet och en tillgångspost. Därmed betraktas också servicenivån i och effekterna av trafiknätet som en helhet, resurstilldelningen blir effektivare och livscykelperspektivet kan tillämpas på hanteringen av trafiknätet. Att väghållningen fördelats mellan Trafikledsverket och NTM-centralerna rimmar däremot mindre väl med detta helhetsperspektiv.

Staten har till följd av coronakrisen beslutat om nya betydande investeringar i trafiklederna. Genom att staten nu bygger ny transportinfrastruktur kommer behovet av anslag för underhåll att öka i framtiden. Då nya trafikleder anläggs bör man därför tänka på kostnaderna under hela livscykeln. Investeringar bör göras endast i den omfattning som staten även i framtiden har råd att underhålla ett fungerande trafiknät.

Livscykelhantering är väl integrerad i beredningen av stora försvarsupphandlingar men kostnadsberäkningarna är behäftade med osäkerhet

Med strategiska prestandaprojekt avses Försvarsmaktens projekt HX och Flottilj 2020 för att ersätta och utveckla den del av flygvapnets och marinens operativa förmåga som tas ur drift efter mitten av 2020-talet. Budgeten för HX-upphandlingen är 10 miljarder euro. De årliga drifts- och underhållskostnaderna får uppgå till högst 10 procent av det militära försvaret budget, vilket år 2020 motsvarar 270 miljoner euro. Staten har i upphandlingsbesluten för Flottilj 2020 förbundit sig till kostnader om cirka 1,3 miljarder euro.

Försvarsmakten bygger upp prestandan med beaktande av försvarsmaterielens hela livscykel, från behovsdefinition och planering till avveckling. Så har i princip även gjorts i projekten för HX-jaktplan och Flottilj 2020. I dessa projekt fördelas livscykelkostnaderna så att uppskattningsvis halva kostnaden anknyter till anskaffningen och resten till drift, underhåll och livscykeluppdateringar.

> HX-projektet ska ge bästa möjliga prestanda inom den givna kostnadsramen.

Beredningen av HX-upphandlingen styrs av projektets beslutsmodell som syftar till bästa möjliga operativa förmåga. Beredningen av upphandlingen har varit grundlig. En stötesten har varit att både frågor som fastställs i beslutsmodellen och beräkningarna av livscykelkostnaderna är behäftade med betydande osäkerhet. Osäkerhetsfaktorerna i kostnadsberäkningarna bör hållas i åtanke vid den fortsatta beredningen.

Flottilj 2020 består av flera delprojekt som Försvarsmakten samordnar. Man har berett projektet noga och garderat sig mot risker, men det är ändå möjligt att riskerna kommer att realiseras så att kostnaderna överskrider beräkningarna. Den kostnadskalkyl till vilken Försvarsmakten förbundit sig till i upphandlingsbeslutet överskred den ursprungliga budgeten med cirka hundra miljoner euro. De beräknade drift- och underhållskostnaderna verkar däremot realistiska eftersom de bygger på erfarenheter från de gamla fartygen. Uppgifterna om de totala kostnaderna för projektet innehåller inte de delsystem som upphandlats separat, vilket inte är optimalt med tanke på insyn.

Myndigheterna behöver expertis i tillgångsförvaltningen

Statens tillgångar ska användas på ett lönsamt sätt, vilket innebär att de ska hållas i ett optimalt skick. Anskaffning, underhåll, reparation och renovering av tillgångarna kan kräva gedigen expertis hos myndigheterna. Staten har strävat efter att säkerställa tillräcklig expertis i hanteringen av egendomen genom att centralisera förvaltningen av egendomen. Till exempel trafiklederna förvaltas centraliserat av Trafikledsverket och byggnadsegendomen av Senatfastigheter.

Staten har fortfarande ekonomiskt värdefulla tillgångar i enskilda ämbetsverk. Revisionsverket har i revisioner påtalat situationer där organisationer har saknat tillräckliga resurser eller expertis för god hantering av egendomen. Det är förståeligt att då resurserna

De myndigheter som förvaltar tillgångarna samarbetar sällan.

är knappa fokuserar organisationerna främst på den egentliga verksamheten. Dessvärre är det svårt att vid sidan av den egentliga verksamheten uppnå tillräcklig expertis för god förvaltning av egendomen.

Staten har knappt med anvisningar och beskrivningar för god tillgångsförvaltning och de myndigheter som förvaltar tillgångarna samarbetar relativt sällan. Med tanke på hela tillgångsförvaltningen vore det motiverat att begrunda om staten borde införa en gemensam förvaltningssed som är oberoende av tillgångsslag och som skulle vägleda myndigheterna till en god och ändamålsenlig förvaltning av egendomen.

Kapitlet bygger på följande revisioner:

- Livscykelhantering av statens egendom – maskiner och anordningar (5/2020)
- Kostnader för och finansiering av Försvarsmaktens strategiska prestandaprojekt (8/2020)
- Livscykelhantering av statens byggnadsegendom (publiceras 2020)
- Livscykelhantering av trafiknätet (publiceras 2020)
- Anvisningar för livscykelhantering av egendom (utredning, 1/2019).

Mer information om temana för kapitlet och om de bakomliggande granskningarna finns i nätversionen av årsberättelsen på: https://vuosikertomus2020.vtv.fi/sv.

5 Revisionsverket tar fram information för framtida behov

Coronaviruspandemin som startade i början av 2020 har haft en enorm inverkan på både den globala och den nationella omvärlden. Vi på revisionsverket har genom vår verksamhet bidragit till statsförvaltningens förmåga att handla lägligt och effektivt. Vi har arbetat för att säkerställa riksdagens tillgång till information under de exceptionella omständigheterna och proaktivt tagit fram information som stöd för beslutsfattandet. Vi har tagit fram nya produkter som gestaltar revisionsinformation för intressenterna, samtidigt som vi har infört smidigare och mer kundorienterade verksamhetsmodeller. Vi har fungerande arrangemang för revisions- och tillsynsverksamheten även i undantagsförhållanden.

Vårt mål för revisionsverksamheten är samhällspåverkan. Vi vill bidra till att statsfinanserna sköts effektivare samt stärka tilliten till beslutsunderlaget och till att statsförvaltningen arbetar på ett öppet, effektivt och hållbart sätt. I revisionsarbetet tar vi hänsyn till olika intressenters förväntningar och till de risker och förändringar som vi ser i revisionsmiljön. Genom en kontinuerlig dialog med intressenterna vill vi bli bättre på att med revisionsinformation stödja utvecklingen inom den offentliga sektorn.

Statsfinanserna sköts effektivare genom en dialog kring revisions- och tillsynsinformation

Vi bedömer kontinuerligt utsikterna och riskerna för de offentliga finanserna, vilka nu på ett påtagligt sätt påverkas av pandemin med coronaviruset och de därav följande undantagsförhållandena. Eftersom ekonomin backar under dylika omständigheter och blir föremål för finanspolitiska åtgärder har vi bevakat den offentliga debatten extra noga. I maj lämnade den finanspolitiska övervakningen en bedömning av hur situationen hanterats

och av planen för de offentliga finanserna. Dessutom publicerade vi i våras en serie blogginlägg om coronavirusets konsekvenser för ekonomin. I inläggen ingick bland annat analyser av regeringens finanspolitiska åtgärder och tidpunkterna för dem samt utsikterna för utvecklingen av finanspolitiska regler. Vi har också tagit hänsyn till undantagsförhållandena i de pågående revisionerna och i inriktningen av kommande revisioner.

Vi har upprättat en riskanalys som stöd för revisionsplaneringen. I riskanalysen har vi identifierat faktorer som enligt vår bedömning kommer att vara av betydelse för statshushållningen och en hållbar statsekonomi. De påtagligaste riskerna för statshushållningen är enligt vår uppfattning automatiserade ekonomiprocesser, utlagda verksamheter och resultatstyrningssystemets funktion. Betydande risker för statsekonomin anknyter till behov av beskattningsändringar, kompetensutveckling och kompetenshållande samt beslutsfähighet. Vi har tecknat de statsfinansiella riskerna med stöd av framtidsbilden från Statsrådets kansli. Riskanalysen är vår vägledning för omvärldsbevakningen och valet av revisionsteman. Dessutom kan riskanalysen stödja våra kunders riskhanteringsarbete .

Utifrån revisions- och tillsynsinformationen för vi en dialog med riksdagen, statsrådet och den verkställande förvaltningen. Dialogen har en utvecklande och framåtblickande infallsvinkel och fokus på effektivitet i skötseln av statsfinanserna samt betydande gynnsamma eller ogynnsamma faktorer. Vi för en dialog i samband med revisionsprocessen samt på expertmöten, i arbetsgrupper och andra möten och evenemang med intressenter.

Utöver revisions- och tillsynsberättelser och blogginlägg har vi publicerat revisionsverkets översikter avsedda som beslutsstöd för riksdagen och statsförvaltningen. I översikterna behandlar vi samhällsfrågor som ingår i riktlinjerna i regeringsprogrammet eller är på annat sätt aktuella i ljuset av information från revisionerna och från intressenter. Fokus i inläggen ligger på statens ekonomi och riskerna för den. Våra intressenter har berömt översikterna speciellt för att de innehåller mångsidig och aktuell information i sammanfattad form. Under årsberättelseperioden publicerade vi sammanlagt tre översikter.

För att revisionerna ska ha någon effekt ska de ge en helhetsbild av den offentliga förvaltningens tillstånd via lämpliga kanaler. En påverkansform är utlåtanden och samråd. Under rapportperioden gav vi 14 expertutlåtanden till riksdagsutskott och 15 utlåtanden till ministerier vid beredning av regeringspropositioner, eller till andra förvaltningsorgan. Revisionsverkets experter hördes av fem utskott sammanlagt 14 gånger.

Utifrån den respons som vi systematiskt inhämtat samt intressentenkäten 2019 anser revisionsobjekten att de haft nytta av vårt revisionsarbete. Intressenterna anser att vi tillhandahåller dem relevant information som de kan använda som underlag för att utveckla sin verksamhet. Enligt intressenterna fungerar samarbetet med revisorerna väl. Intressenterna är också nöjda med vår etiska, hållbara och effektiva verksamhet samt servicekvaliteten och interaktionen.

Intressenterna uppskattar vårt mer framåtblickande och konsultativa tillvägagångssätt. Ett exempel på vår utvecklande och proaktiva inställning är den revision som slutfördes under berättelseperioden av överföringen av det grundläggande utkomststödet från kom-

Revisionsverkets riskanalys är ett mångsidigt riskhanteringsverktyg.

munerna till FPA, som skedde i början av 2017. I revisionen granskar vi lagberedningen och lagförändringens konsekvenser för utkomststödet som helhet och för de myndigheter som arbetar i kontakt med förmånsklienterna. Regeringen bereder för närvarande en översyn av det sociala trygghetssystemet där den kan dra nytta av revisionsinformationen om den tidigare lagberedningen och dess konsekvenser.

Bra revisionsarbete stärker tilliten till beslutsunderlaget

Med vårt oberoende revisionsarbete säkerställer vi att statens medel används på ett ändamålsenligt sätt i enlighet med lagstiftningen och budgeten. Under rapportperioden genomförde vi 113 revisioner eller granskningar, inklusive 65 redovisningsrevisioner, 12 effektivitetsrevisioner, 2 laglighetsgranskningar, 3 granskningar av finanspolitiken och 31 granskningar av partifinansieringen. Dessutom utövade vi tillsyn av finanspolitiken och valfinansieringen och publicerade lagstadgade tillsynsrapporter om dessa.

Under årsberättelseperioden granskade vi på vilket sätt livscykelkostnaderna för försvarsmaktens stra-tegiska prestandaprojekt har beaktats vid projektberedningen och i beslutsmodellen. Därigenom säker-ställer vi att förvaltningen och riksdagen har tillgång till relevant information om kostnadseffekterna då de fattar beslut om anskaffningen av HX-jaktplanen.

Dessutom övervakar vi med uppföljningar om förvaltningen har verkställt våra rekommendationer. Vi genomför uppföljningarna i genomsnitt två år efter revisionen. Förvaltningen har inkorporerat våra ställningstaganden väl i utvecklingen av sin verksamhet. Under rapportperioden verkställdes 82 procent av våra rekommendationer helt eller delvis.

Vi har gjort genomgripande ändringar i genomförandet av redovisningsrevisioner och tagit hänsyn till synpunkter från dem som använder revisionsrönen. Vårt mål är att genom redovisningsrevisionerna ta fram mer heltäckande och koncentrerad information även ur kundernas synpunkt. Med redovisningsrevisionerna säkerställer vi även framöver att beslutsunderlagen bygger på korrekta uppgifter och levererar värdefull information om statens budgetekonomi för beslutsfattarna.

Vi kan tillhandahålla beslutsfattarna heltäckande faktapaket genom övergripande revisioner där vi kombinerar upplägg, material och metoder från laglighetsgranskningar, effektivitetsgranskningar och granskningar av finanspolitiken. Sådana granskningar under rapportperioden var Genomförande av gemensam upphandling och Aktiebolag som organiseringsform för verksamheter i statsförvaltningen.

Vi granskar årligen både partifinansieringen och statsunderstödet till partierna, det vill säga partistödet. Partierna iakttar vanligen finansieringsbestämmelserna väl. Vid granskningarna av småpartierna upptäckte vi dock denna gång flera prestationer som inte redovisats på lagstadgat sätt. Dessutom upptäckte vi fall där det lagstadgade årliga maximibeloppet för bidraget hade överskridits. Efter granskningarna har partier redovisat uppgifter som saknats till registret för redovisningarna. Det har gjort partifinansieringen mer transparent.

> Tillsynen över parti- och valfinansieringen har förbättrat insynen i finansieringen.

Vår uppgift är att utvärdera utfärdandet och genomförandet av de finanspolitiska reglerna. Vi övervakade och utvärderade upprättandet och genomförandet av planen för de offentliga finanserna, efterlevnaden av EU:s stabilitets- och tillväxtpakt samt EU-reglernas lämplighet för Finland. Dessutom övervakade och utvärderade vi efterlevnaden av det medelfristiga målet för de offentliga finanserna inklusive den tillhörande korrigeringsmekanismen, realismen i de makroprognoser som ligger till grund för finanspolitiken samt tillförlitligheten i prognoserna om makroekonomin och de offentliga finanserna. Vi rapporterar om resultaten av övervakningen av finanspolitiken två gånger om året. Sedan 2017 utför vi även regelbundet utvärderingar av prognoserna i efterhand med stöd av förordningen om en plan för de offentliga finanserna. Statsrådet ska följa revisionsverkets offentliga ställningstaganden eller offentligt redogöra för varför det inte följer dem.

Perspektivet på statsfinanserna är allt mer fenomenbaserat. Hållbar utveckling har sedan 2018 inkluderats som ett genomgående tema på alla förvaltningsområden i statsbudgeten. Därtill har introducerats nya teman som genusbudgetering, välfärdsbudgetering och barnbudgetering. Revisionsverket har startat ett projekt för utredning av ramvillkoren och bästa praxis för fenomenbaserad budgetering både i Finland och utomlands. Projektet ska ge resultat under 2020. Vårt mål är att stärka faktaunderlaget och ge verktyg för statsförvaltningen och riksdagen när regeringen fortsätter utvecklingen av fenomenbaserad budgetering.

Tilliten till en hållbar, effektiv och hållbar statsförvaltning byggs upp genom samarbete

Vi bidrar till att skattebetalarna och de internationella aktörer som samverkar med det finländska samhället litar på den finska statsförvaltningens förmåga att agera öppet, effektivt och ekonomiskt hållbart. Samarbete och informationsspridning stärker tilliten. I november 2019 ordnade vi i samarbete med Statistikcentralen ett seminarium där internationella revisions- och statistikorgan diskuterade vilken betydelse tillförlitlig information har för styrningen och tillsynen av de offentliga finanserna. Myndigheterna konstaterade att deras gemensamma mål är att säkerställa och främja tillförlitligheten i såväl redovisningen av och statistiken över de offentliga finanserna som de ekonomiprognoser som bygger på dem, så att de kan användas som underlag för en rationell och hållbar finanspolitik.

I december 2019 ordnade vi evenemanget VTV Nyt! Staten som koncernens moderbolag om betydelsen av statens koncernrapportering. Många länder, som Sverige och Estland, har redan infört koncernrapportering på statsnivå. Även i Finland kan sammanläggning av ekonomin och verksamheten vara en fungerande lösning. En bättre helhetsbild skulle bidra till hanteringen av statskoncernen och motverka att till exempel de interna transaktionerna mellan specialuppgiftsbolagen och staten hamnar i redovisningsskugga.

I februari 2020 ordnade vi i samarbete med riksdagens revisionsutskott ett seminarium om hållbarhetsrapportering. Eva Lindström, ledamot av Europeiska revisionsrätten, presenterade revisionsrättens färska översikt av EU:s hållbarhetsredovisning. Enligt henne

saknar EU en övergripande hållbarhetsstrategi som anger EU:s hållbarhetsmål för 2030. Enligt Lindström spelar revisorerna en viktig roll i att bevaka och främja målen för hållbar utveckling genom att de verifierar riktigheten hos de redovisade uppgifterna

Genom att vara aktiva gentemot våra intressenter vill vi främja aktualitetsdebatten och sammanföra intressenter för att diskutera revisionsteman. Ett exempel är vår intressentrapport om digitaliseringen av lärandemiljöer med vilken vi vill påskynda genomförandet av rekommendationerna inom förvaltningen och intressenterna.

Våra experter har medverkat i olika nätverk och arbetsgrupper samt i flera internationella grupper för utveckling av metoderna och normerna för revisioner. Under rapportperioden har vi främjat utvecklingen inom förvaltningen i till exempel arbetsgruppen som utreder behoven att utveckla vallagen, partilagen och valfinansieringslagen, delegationen för intern kontroll och riskhantering, arbetsgruppen för utveckling av metoderna och innehållet i statens ram- och budgetplanering, arbetsgruppen för den nationella beredningen av europeiska redovisningsstandarder för den offentliga sektorn (EPSAS), projekten för utredning av resultatstyrningen och den övergripande styrningen inom den offentliga förvaltningen samt ledningsgruppen för digital säkerhet inom den offentliga förvaltningen (VAHTI). Sedan början av 2020 är vi ordförande för miljörevisionsgruppen i revisionsorganens globala paraplyorganisation INTOSAI. Under ordförandeskapet fokuserar vi på att främja revisioner av plastavfall, hållbara transporter och klimatfinansiering.

Kärnan i vår strategi som vi förnyade under föregående rapportperiod utgörs av förnyelse och kompetensutveckling. Vi satsar på kompetensutveckling genom att möjliggöra individuella utvecklingsvägar genom utbildning, coachning, personalrotation, tjänstledighetsarrangemang och mångsidiga möjligheter till kompetenspåbyggnad i arbetet. Vi har regelbundna utvecklingssamtal och lägger upp individuella utvecklingsplaner för varje medarbetare. På så sätt säkerställer vi att varje medarbetare kan utveckla sin kompetens enligt vårt arbetsfält.

Publikationer om granskningar 9/2019–8/2020

Berättelser till riksdagen

B 18/2019 rd	Statens revisionsverks årsberättelse till riksdagen 2019
B 19/2019 rd	Statens revisionsverks berättelse till riksdagen om tillsynen över valfinansieringen vid riksdagsvalet 2019
B 20/2019 rd	Statens revisionsverks särskilda berättelse till riksdagen: Rapport om övervakningen av finanspolitiken 2019
B 21/2019 rd	Statens revisionsverks berättelse till riksdagen om tillsynen över valfinansieringen vid Europaparlamentsvalet 2019
B 4/2020 rd	Statens revisionsverks berättelse till riksdagen om tillsynen över partifinansieringen 2019
B 17/2020 rd	Statens revisionsverks särskilda berättelse till riksdagen om revisionen av statsbokslutet och regeringens årsberättelse för år 2019

Redovisningsrevisionsberättelser enligt förvaltningsområde

109/53/19	Statsbokslutet

Republikens presidents kansli

48/53/19	Republikens presidents kansli

Statsrådets kansli

49/53/19	Statsrådets kansli

Utrikesministeriets förvaltningsområde

50/53/19	Utrikesministeriet

Justitieministeriets förvaltningsområde

51/53/19	Justitieministeriet
52/53/19	Rättsregistercentralen
53/53/19	Brottspåföljdsverket
54/53/19	Åklagarmyndigheten
55/53/19	Utsökningsväsendet

Inrikesministeriets förvaltningsområde

56/53/19	Inrikesministeriet
57/53/19	Nödcentralsverket
58/53/19	Migrationsverket
59/53/19	Räddningsinstitutet
60/53/19	Polisstyrelsen
61/53/19	Gränsbevakningsväsendet
62/53/19	Skyddspolisen
110/53/19	Brandskyddsfonden

Försvarsministeriets förvaltningsområde

63/53/19	Försvarsministeriet
64/53/19	Försvarsförvaltningens byggverk
65/53/19	Försvarsmakten

Finansministeriets förvaltningsområde

66/53/19	Finansministeriet
67/53/19	Statens ämbetsverk på Åland
68/53/19	Regionförvaltningsverket i Södra Finland
69/53/19	Verket för finansiell stabilitet
70/53/19	Statistikcentralen
71/53/19	Tullen
72/53/19	Statskontoret
73/53/19	Statens ekonomiska forskningscentral
74/53/19	Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning
75/53/19	Statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori
76/53/19	Skatteförvaltningen
77/53/19	Befolkningsregistercentralen

Undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde

78/53/19	Undervisnings- och kulturministeriet
79/53/19	Riksarkivet
80/53/19	Museiverket
81/53/19	Utbildningsstyrelsen
82/53/19	Finlands Akademi
83/53/19	Förvaltningsnämnden för Sveaborg

Jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde

84/53/19	Jord- och skogsbruksministeriet
85/53/19	Naturresursinstitutet
86/53/19	Lantmäteriverket
87/53/19	Livsmedelsverket

Kommunikationsministeriets förvaltningsområde

88/53/19	Kommunikationsministeriet
89/53/19	Meteorologiska institutet
90/53/19	Transport- och kommunikationsverket
91/53/19	Trafikledsverket
111/53/19	Statens televisions- och radiofond

Arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde

92/53/19	Arbets- och näringsministeriet
93/53/19	NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter
94/53/19	Energimyndigheten
95/53/19	Geologiska forskningscentralen
96/53/19	Innovationsfinansieringsverket Business Finland
97/53/19	Konkurrens- och konsumentverket
98/53/19	Patent- och registerstyrelsen
99/53/19	Säkerhets- och kemikalieverket

Social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde

100/53/19	Social- och hälsovårdsministeriet
101/53/19	Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet
102/53/19	Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården
103/53/19	Besvärsnämnden för social trygghet
104/53/19	Strålsäkerhetscentralen
105/53/19	Institutet för hälsa och välfärd

Miljöministeriets förvaltningsområde

106/53/19	Miljöministeriet
107/53/19	Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet
108/53/19	Finlands miljöcentral
112/53/19	Oljeskyddsfonden

Laglighetsgranskningsberättelser

11/2019	Stöd till icke-vinstdrivande sammanslutningar och vissa särskilda förfaranden
10/2020	Genomförande av gemensam upphandling

Uppföljningsrapporter

13/2017	Tillståndet för intern kontroll och riskhantering i statsförvaltningen

Finanspolitiska granskningsberättelser

16/2019	Bedömningar av de offentliga finansernas hållbarhet i faktaunderlaget för finanspolitiken
17/2019	Medelfristiga utvecklingsprognoser i planeringen av de offentliga finanserna
9/2020	Samordning av finanspolitiken och sysselsättningspolitiken

Finanspolitiska övervakningens bedömningar

Skötseln av de offentliga finanserna – bedömning från övervakningen av finanspolitiken, hösten 2019
Finanspolitiska övervakningens bedömning av skötseln av de offentliga finanserna, våren 2020

Effektivitetsrevisionsberättelser och uppföljningsrapporter enligt förvaltningsområden

Statsrådets kansli

14/2019	Främjande av hållbar utveckling

Uppföljningsrapporter

5/2017	Styrning och genomförande av företagsansvar i statsbolag Fallstudie: Arctia Ab, Kemijoki Oy, Vapo Oy

Utrikesministeriets förvaltningsområde

Uppföljningsrapporter

6/2017	Multilateralt utvecklingssamarbete

Försvarsministeriets förvaltningsområde

8/2020	Kostnader för och finansiering av Försvarsmaktens strategiska prestanda-projekt

Finansministeriets förvaltningsområde

12/2019	Öppen information och utnyttjandet av myndighetsinformation
15/2019	God praxis för utvecklingsprojekt – Metautvärdering av effektivitets- och resultatprogrammets projekt
3/2020	Verket för finansiell stabilitet som en del av den gemensamma resolutions-mekanismen för bankunionen
5/2020	Livscykelhantering av statens egendom – maskiner och anordningar

Uppföljningsrapporter

20/2016 Kostnadseffektivitet i behandlingen av klagomål (RFV)
16/2017 Organisering av cyberskyddet
19/2017 Planering och uppföljning av kostnader för och fördelar med IT-upphandling
4/2018 Den offentliga sektorns ansvarsförbindelser

Undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde

2/2020 Effekterna av arbetsverkstäder för unga samt resurserna och effektiviteten i uppsökande ungdomsarbete

Uppföljningsrapporter

4/2016 Undervisnings- och kulturministeriets styrningssystem

Jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde

13/2019 Bioekonomi som regeringens spetsprojekt – finansieringen för spetsprojekten som helhet

Kommunikationsministeriets förvaltningsområde

Uppföljningsrapporter

8/2016 Stöd för byggande av bredband

Arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde

4/2020 Effekterna av omorganiseringen av arbets- och näringsbyråerna 2013
6/2020 Tilldelning, inriktning och uppföljning av projektfinansiering från Europeiska socialfonden under programperioden 2014–2020
7/2020 Arbetskraftsservice: utbud och reformer 2015–2019

Uppföljningsrapporter

19/2016 Kostnadseffektivitet i behandlingen av NTM-centralernas beslut om företagsstöd
8/2017 Innovativa modeller för offentlig upphandling
9/2017 Genomförande av innovationsstrategin i offentlig upphandling
5/2018 Genomförandet av statsrådets cleantech-strategi

Social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde

1/2020 Överföring av grundläggande utkomststödet till FPA: Vikten av bedömningen av genomförandets konsekvenser vid lagberedningen

Uppföljningsrapporter

16/2016 Statens medfinansiering i dagpenningen

Utredningar

1/2020	Effektivitetsworkshoppens rapport: Digitalisering av undervisnings- och lärandemiljöer i allmänbildande utbildning – Sammanfattning av intressenternas synpunkter
2/2020	Effekten av arbetskraftsservice enligt den ekonomiska forsknings-litteraturen

Översikter

17.9.2019	Det finns många sätt att hantera de direkta och indirekta ekonomiska konsekvenserna av invandring
17.10.2019	Bedömningen av effekterna av arbetskraftsservicen bör integreras i uppföljningen av hur sysselsättningsmålen uppnåtts
6.4.2020	Samarbete höjer effekten av säkerhetsmyndigheternas verksamhet – utmaningen är knappa resurser samt tillräcklig och enhetlig styrning

STATENS REVISIONSVERK
PORKALAGATAN 1, PB 1119, 00101 HELSINGFORS

TEL. 09 4321 | www.vtv.fi | @VTV_FI